

EMLÉKÜL
A FÉLSZÁZADOS MUNKÁSSÁGUKAT BETÖLTÖTT
SZAKTÁRSOK ÉS SZAKTÁRSNŐK
JUBILEUMÁRA

A M. KIR. ÁLLAMI NYOMDA SZEMÉLYZETE

EMLÉKFÜZET
9 SZAKTÁRSUNK ÉS 5 SZAKTÁRSNŐNK
50-60 ÉVES JUBILEUMA ALKALMÁBÓL.

A Tizennégyek ünnepére.

Futnak az évek, mint a csillagok.
A kimért utat mindegyik bejárja.
S lefut az év is, miként a csillag
Az ismeretlen nagy, szürke homályba...
De fut utána üstökös gyanánt
Fénylő uszályal az Emlékezés,
S halott évekre újra fényt derít
A messzi multból visszaérkezés...

Az emlékezés derüs sugarában
A régi rossz is fénylőn integet
S minden parányi régi könny, s öröm
Fölmelegíti az öreg sziveket.
A sziveket, amikben vér tüzelt
És célokat hajtott a szem elé;
A sziveket, amiket bánat vágott,
Hogy néha majd megszakadtak belé!

Régi szivek, most melegedjetek.
Mögöttetek több, mint félszázad áll;
Suta esztendő, robotos évek;
Krajcárnyi bérek; születés, halál...
Kézeteket tegyétek öletekbe,
S dajkáljátok a fáradt kezeket
– S vigyázzatok, hogy könny ne hulljon rájuk –
Messzi az ut, mely ide vezetett.

A hosszú uton harc is volt elég:
Kenyérért, gonddal, egy kis örömért;
S az anyaggal, mely munkátok nyomában
Szédítő messzi, messziségbe ért...
Emlék, hogy álljon a nagy stációnál
– Fiatalok! Hajrá! Gyürkőzzetek! –
Hordjátok össze órjas obeliszknek
Az ólombetüket és a könyveket...

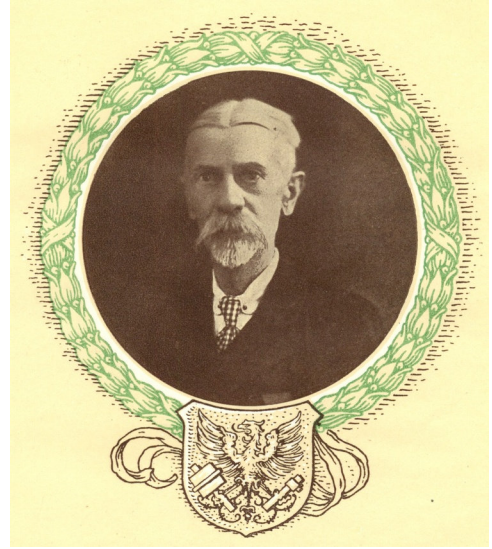
Meglássátok a felhőkig fölé,
Mit a Tizennégy eddig alkotott
– „S cserébe ugyan mit kapott érte?”
Erről ne szóljon most az ajkatok, –
De írjátok föl lángoló betűkkel
Az emlékoszlop hatalmas falára:
„Szabad legyen Gutenberg minden népe,
S a Gondolatnak ne legyen határa!”

Szakasits Árpád

Szívünk meleg szeretetével köszöntünk benneteket öreg munkástársaink és munkástársnőink, kik immár ötven-hatvan esztendő óta munkálkodtok a szedőszekrény, a nyomógép és a könyvkötő-asztal mellett. Fél század! Hatalmas határkő az életuton, amely mellett csak a kiválasztottak haladhatnak el. Ha gondolatban visszaszálltok a múltba, bizonyára fel-felbukkannak az emlékezés távol ködéből kedves, ismerős arcok, azoké a munkátestvéreké, akik telve reménységgel és ifju lelkesedéssel Veletek együtt indultak neki a nagy utnak: az „Életnek”, de utközben kidőlték a sorból. Ti kiválasztottjai a Gondviselésnek! Nektek megadatott, hogy aránylag jó egészségben és az öregség nyugodt derűjével haladhattok el a fél századot jelző határkő mellett! Mindnyájan, kik a munkából a munkának élünk, jól tudjuk, hogy a megtett ut nem volt mindenütt egyenletesen sima. Mi, akik a Ti nyomdokaitokban ugyanezen az uton haladunk, tudjuk, hogy a Gond és a Megalkuvás az állandó utitársak és csak nagyon ritka esetben szegődik egyikünk-másikunk mellé a Szerencse, de mégis szent a munkás életutja, mert megszenteli azt a Veriték. Az élet nehéz küzdelmében sokszor elfogja az embert a csüggedés, amikor talán pillanatnyilag tehernek érzi a munkát, de éppen a Ti példátokból meritünk erőt a további küzdelemre, mert ez az ünnep megtanít bennünket arra, hogy a munka tisztességet és becsületet jelent. Minden, ami a földön szép és értékes, a munka eredménye. Munkásokkal vívtátok ki magatoknak embertársaitok tiszteletét és szeretetét. Veletek együtt hálát adunk a Mindenhatónak, hogy Benneteket hosszú élettel ajándékozott meg és őszintén kívánjuk, hogy éltetek hátralevő részét a legjobb erőben és egészségben töltsétek. Igaz testvéri szeretetünk és megbecsülésünk feledtesse a múlt szenvedéseit és aranyozza be éltetek alkonyát.

HERCSEK JÁNOS

betűszedő, Neudek községben (Morvaország) 1848. évi február hó 1-én született. 1861-ben ment tanoncnak Emich Gusztáv nyomdájába. Felszabadulása után rövid ideig az Egyetemi nyomdában és Athenaeumban dolgozott. A m. kir. állami nyomdába 1869. május 24-én lépett be. Mint tördelő több éven át készítette az „Osztrák-Magyar Monarchia Írásban és Képben” című művet. E nagyszabású műnek az 1912. évben történt befejezése után Ő Felsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

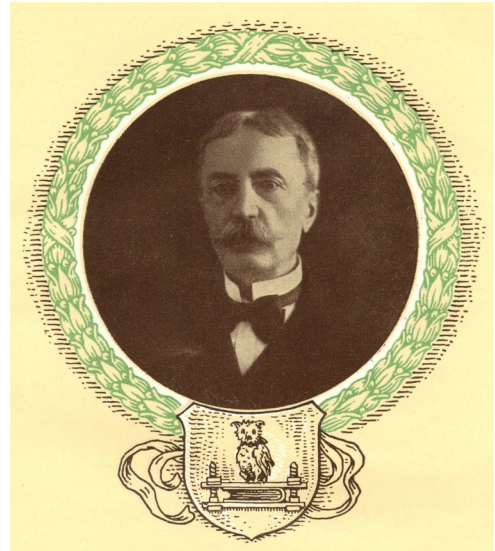
LIGETI JÓZSEF

betűszedő, 1848. évi november hó 25-én Budapesten született. Tanoncéveit 1861-ben a Bagó Márton-féle nyomdában kezdte meg és 1865-ben szabadult fel Khór és Wein-nél. Ez utóbbi helyen dolgozott 1866-ig, amikor vándorutra kelt. Beutazta Ausztriát és Németországot, több vidéki városban dolgozott, majd 1869. visszatért Budapestre és egyideig a Bucsánszky-nomdában dolgozott, 1869. évi október hó 10-ike óta pedig a magyar királyi állami nyomdában mint tördelő működik.

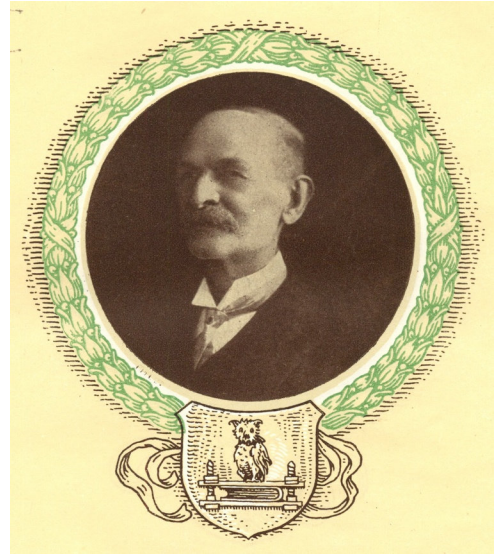
KAUL ÁGOSTON

könyvkötő, 1851-ben született Budapesten. 1864. évi január hó 1-től 1869-ig tanonc volt. Tanoncéveinek kitöltése után 1871-ig Hornyánszky Viktornál dolgozott. 1871-ben vándorutra kelt és Grácban, majd Bécsben dolgozott. 1872– 1875-ig katonai szolgálatot teljesített, 1876–1878-ban pedig édesatyja üzletében működött. 1878-ban Gellért József udvari könyvkötészetében vállalt kondíciót, honnan 1885. évi május hó 18-án a m. kir. állami nyomda kötelékébe lépett, ahol mai nap is működik.

JUNG JÓZSEF

könyvkötő, 1853. évi Január hó 3-án Budapesten született. Tanoncéveit 1866. évi március hó 4-én kezdte meg és 1870-ben történt felszabadulása után 1870-től 1872-ig Budapesten a Hirsch Károly-féle könyvkötészetben dolgozott. 1872. évben Bécsbe utazott és ott egy évig tartózkodott; ez idő alatt a Strelletz Rudolf cégnél, majd az osztrák császári és udvari államnyomda könyvkötészetében működött. A m. kir. állami nyomdában 1873. október 6. óta megszakitás nélkül működik.

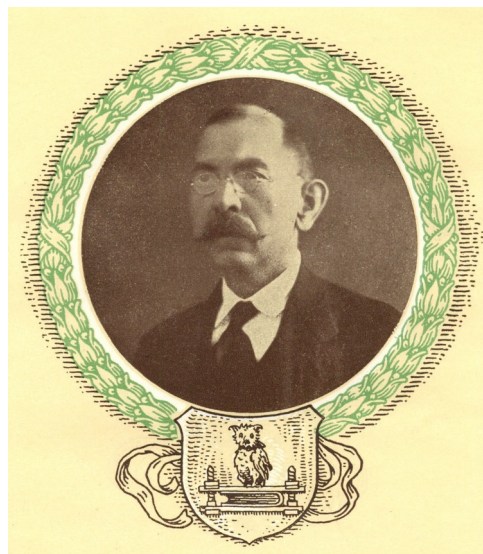
PONGRÁCZ KÁROLY

gépmeister, 1857. január 11-én Budapesten született. Iskoláinak elvégzése után, mint tanonc, 1871-ben a m. kir. állami nyomda kötelékébe lépett és azóta megszakítás nélkül itt működik. Ünnepeltünk pályafutása egyedülálló, mert az eddig jubilált nyomdászok között – tudtunkkal – ő az egyetlen, aki egész életében, egyhuzamban, félszázadot meghaladó ideig egy munkaadónál dolgozott. Őt megkímélte a sors a munkanélküliségtől. Korát meghazudtoló fürgeséggel végzi munkáját mai nap is.

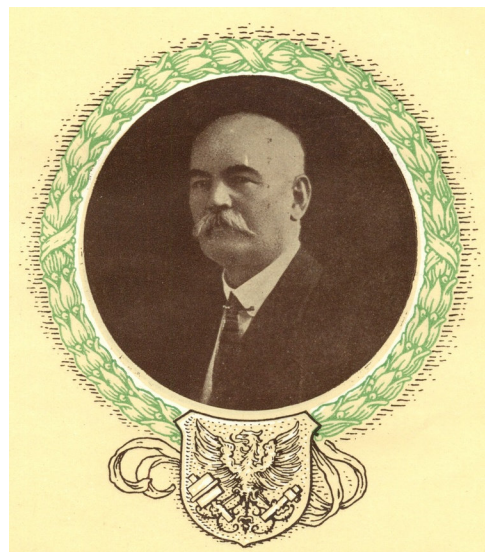
BALOGH MIHÁLY

könyvkötő, született 1858. évi január hó 20-án Buda-
pesten. 1870. évi október hó 26-án tanoncnak ment és
1874-ben történt felszabadulása után 1875-ig Karsch
könyvkötőnél, 1875. évi április hó 24-től 1879. évi
február hó 16-ig pedig Kriszt György könyvkötésze-
tében, 1886-ig Látár Györgynél, 1886-tól 1893-ig
pedig Gelber József udvari könyvkötészetében dolgo-
zott. A magyar kir. állami nyomda kötelékébe 1893.
évi október hó 16-án lépett és azóta megszakitás
nélkül itt működik.

SZATHMÁRY KÁLMÁN

betűszedő, Hajduböszörményben született 1858-ban. Öt esztendősen korán tifusz-betegség következtében elvesztette a hallását. Iskoláit a váci siketnéma-intézetben végezte és ugyanott az intézeti nyomdában kezdte tanulni a betűszedést is. Tanoncéveit az Athenaeumban fejezte be, ahol mint szedő 1879. szeptember végéig működött. Hosszabb-rövidebb ideig több fővárosi nyomdában dolgozott. A m. kir. állami nyomda kötelékébe 1884. január 7-én lépett és itt működik mai nap is.

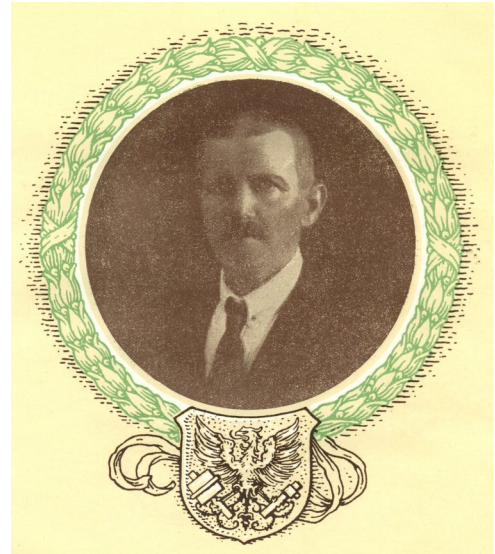
DOBROVSZKY LAJOS

galvanoplasztikus, 1859. évi június hó 5-én született Munkácsen. 1871-ben fényképész-tanoncnak ment. Mint fiatal segéd vándoruttra kelt, bejárta Ausztriát és Németországot. Bécsben egy új iparág: a galvanoplasztika keltette fel figyelmét, amelyet a bécsi August-cégnél ki is tanult. Hazatérve végleg ez új iparágak szentelte tevékenységét. A felső ipariskolában és a Technológián éveken át előadó volt. 1885. évben a m. kir. állami nyomda kötelékébe lépett és mai nap is mint galvanoplasztikus működik.

GERŐ JÓZSEF

betűszedő, 1860. évi november 5-én Noviban (Horvátország) született. Iskoláit Budapesten végezte. A betűszedést a Légrády Testvérek nyomdájában tanulta, ahová mint tanonc 1872-ben lépett be és felszabadulása után is mint szedő ott működött 1881-ig. Ugyanezen év májusában az Egyetemi nyomdába, augusztus hó 1-én pedig a m. kir. állami nyomda kötelékébe lépett. 1895. novemberben kilépett, de néhány heti távollét után ismét elfoglalta helyét és mai nap is mint tördelő működik.

**ÖZV. SZEILER LAJOSNÉ
SZÜL. PUVE TERÉZIA**

könyvkötő-munkásnő, 1846-ban Ischlben (Felső-Ausztria) született. 1871. január 21-én mint tanulóleány lépett a m. kir. állami nyomda kötelékébe és azóta megszakítás nélkül itt dolgozik.

**ÖZV. KOCSIS ISTVÁNNÉ
SZÜL. KNOTT ERZSÉBET**

könyvkötő-munkásnő, 1851-ben született Budapesten.
A m. kir. állami nyomda. kötelékébe mint tanulóleány
1871. évben lépett és kisebb-nagyobb megszakítások-
kal mai nap is itt dolgozik.

**SCHÄFFER LŐRINCNÉ
SZÜL. MEHLBECK TERÉZ**

berakónő, 1852-ben született Budapesten. 1867-től 1869-ig az Egyetemi nyomdában dolgozott, honnan a m. kir. állami nyomda kötelékébe lépett és azóta megszakítás nélkül itt dolgozik.

**ÖZV. BOBROVSZKY JÓZSEFNÉ
SZÜL. RUPPEK ANNA**

berakónő, született 1858. április 7-én Budapesten. A m. kir. állami nyomdába 1872-ben lépett be. Rövid ideig a Hornyánszky-, majd az Egyetemi nyomdában, 1895. óta pedig ismét itt dolgozik.

MENNER ANNA

könyvkötő-munkásnő, 1859. évi május hó 24-én született Budapesten. 1873. évi július hó 28-án mint könyvkötő tanulóleány lépett a magyar királyi állami nyomda kötelékébe és azóta minden megszakítás nélkül a mai nap is itt dolgozik.

A füzetben közölt életrajzi adatokon kívül meg kell még emlékeznünk egyik-másik szaktársunk közéleti tevékenységéről is: LIGETI JÓZSEF szaktársunk a Segélyző-Egyesületnek választmányi tagja és jegyzője, valamint alapító-tagja volt a budai nyomdászok Önképző-körének, amely 1870-ben a pesti Önképző-körrel egyesült. Alapító-tagja és ugyyszólván életrekeltője volt a „Budapesti Typographia Dalkörnek”, amelynek 50 éven át elnöke, majd jegyzője, másodkarmestere, de mindenkor legbuzgóbb működő tagja és vezére volt. Ugyancsak megalapítója és lelkes működő tagja volt a „Typographia Dalkör” kebelében megalakult első nyomdász-zenekarnak is. – HERCSEK JÁNOS szaktársunk a Segélyző-Egyesületnek választmányi tagja és a Hitelszövetkezetnek hosszú ideig ellenőrző-bizottsági tagja volt. LIGETI-vel együtt megalapítója volt a „Budapesti Typographia Dalkörnek” és nemcsak mint énekes, hanem mint pénztárnok, majd mint ellenőr évtizedeken át működött. Ők ketten sokat fáradoztak azon, hogy a budai nyomdászokat a „Typographia” dalkörben tömörítsék és a dalkörnek legszebb sikerei az ő nevükhöz fűződnek. – DOBROVSZKY LAJOS galvanoplasztikus szaktársunk a felső ipariskolában éveken át a galvanoplasztikát adta elő. Megalapítója és éveken át elnöke volt a „Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíj-Egylete” budai fiókjának, továbbá igazgatósági tagja a Kerületi Munkásbiztosító Pénztárnak. Számos közhasznú intézménynek ma is vezető tagja. F. évi augusztus 1-én m. kir. állami nyomdai tisztviselővé neveztetett ki. – Mielőtt ez emlékfüzetet lezárnánk, el nem mulaszthatjuk köszönetet mondani mindazoknak, akik velünk együtt buzgólkodtak, hogy jubiláns szaktársaink és szaktársnőinknek egy felejthetetlen napot szerezzünk. – Hálás köszönetünket nyilvánítjuk a m. kir. állami nyomda tekintetes igazgatóságának a szükséges nyomtatványok díjtalan elkészítéseért, valamint az Első Magyar Papiripar r.-t.-nak és Goldzieher-cégnek az ajándékképpen szállított papirosokért. Végül köszönet a nyomdai tisztviselő uraknak szíves támogatásukért. És köszönet mindnyájatoknak szaktársaink és szaktársnőink, kik szíves megjelenésekkel a szaktársi szeretet és nyomdász-szolidaritás szép és felejthetetlen ünnepévé avattátok a mai napot. – Budapest, 1922. évi szeptember hó 30-án.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI NYOMDA SZEMÉLYZETE.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI NYOMDA SZEMÉLYZETE:

Almási Róza	Dubitzky István	Halász Sándorné
Ambrus Elekné	Dukó István	Halva Anna
Andrekovits Antalné	Egry Lajos	Halva József
Andrekovits Etel	Egry Zoltán	Hammer Vilmos
Argalás Mária	Eisler Mihály	Hampl Ferenc
Arold Anna	Endlich József	Haura Tibor
Ádám Géza	Erneszt Gábor	Havas Dániel
Babai Józsefné özv.	Farkas Mária	Härtl Ferenc
Bajnai Rókus ifj.	Farkas Rózi	Härtlein Matild
Bajnai Rókusné	Filip Kálmán	Hemli János
Balázs Gábor	Filip Károlyné	Heuszler Teréz
Balázs Imréné	Fleith Gusztáv	Hirsch Borbála
Barabás György	Fleith Irma	Hirsch Jozefa
Baranyi Sándorné	Forgács Ferenc	Hirsch Katalin
Barát Károly	Földi János	Hirsch Margit
Bartoschek Márta	Fölsinger Gézané	Hirsch Teréz
Bär Ernő	Franz Viktor	Hochwir E. Győző
Beigel Henrik	Fritz Mária	Hofbauer Imréné
Belosánszky Ella	Fröhlich Józsefné	Hofferr Erzsébet
Benedek András	Fuchs Lipótné	Hoffher Ferencné
Berghammer Mária	Furták Edéné	Holley Anna
Béres Károlyné	Furták Róza	Holley Frigyesné
Bika Géza	Furták Teréz	Holzspach Erzi
Biró Margit	Fux Mária	Holzspach Katalin
Blacha Ferencné	Gabriel Jánosné	Holzspach Magdolna
Bodnár Margit	Gabriel Tamás	Horváth Istvánné
Bonyai Gyula	Galaba Károlyné	Horváth Juliska
Borgula Sándor	Gálcsik József	Horváth Károly
Borsos Ferencné	Gáll József	Horváth Mihályné
Breinbach Vilmosné özv.	Gazdag Lászlóné	Horváth Sándor II.
Bujka Flóriánné özv.	Gembala Ilona	Huber János
Buksa Hermin	Gembala Zsuzsánna	Hutter Irma
Büky József	Gerő István	Illés Domokos
Czelba Róza	Gerő Vilma	Jaks Rezső
Czimeres Károlyné özv.	Gerstl Friderika	Jelinek Krausz Jozefa
Czirbusz Bertalan	Ginter József	Jekel Margit
Czrenner Irma	Goldschmiedt J.-né özv.	Juhász Sándor
Cseh Erzsébet	Gombai Gyula	Kalapács Katalin
Csipka Károly	Götz Mária	Kántor Mária
Csurgó János	Gulyás Elemér	Károlyi Imre
Deutsch Etel	Gunesch János	Kárpáti Béla
Deutsch Rezső	Gyurcsa Teréz	Kellő Miklós
Décsy Dezső	Haberler Antal	Kéner Ferenc
Disztinger Imréné	Haberler Magdolna	Kicher Lászlóné
Dobrovolny Károly	Hahn Erzsébet	Kiss Árpád
Dobrovsky Lajos ifj.	Hajdó Dénes	Kiss Emilia
Drabek Jánosné özv.	Hajnal Albert	Kiss János I.
Draschitz Ferenc	Hajszán Julia	Kiss János IV.

Kiss Jánosné özv.
Klausz Nándorné
Klein Irma
Klein Vilmosné
Knott Rezső
Klimasz Mária
Klitsch Imre
Klopfer Ferenc
Kluták Erzsébet
Kolkoff Lénárd
Kolmár György
Konecsny Józsa
Koržinek Franciska
Kovács Etel
Kovács Jenő
Kovács Józsefné
Koza Róza
Köpeci Nagy Irma
Köpeci Nagy Sándor
Köppel Józsa
Krausel Hermin
Krepp János
Krisztl Antal
Kroneraff István
Kubát Ferenc
Krucker Gizella
Kržebek Augusztá
Kubesch Katalin
Kunst Róza
Kunstl Aranka
Kutai Imre
Kuttner András
Küzdő Gyula
Ladány Alajos
Lapp Adél
Lapp József
Lauber József
Lauterbach Mária
László Jenő
Leibl Gizella
Lenhardt Anna
Lenhardt Mária
Lengyel Ilona
Lettner József
Leveszy Ferenc
Leyerer Ferencné
Lépes János
Ligeti Sándor
Lingsch Béláné
Linimayer Anna

Linimayer Ilona
Lipták Gusztáv
Lorenz János
Mahner Ferenc
Magyar György
Major Ágoston
Marosi János
Martin István
Martin Lajosné
Matulai Teréz
Matusz Rozália
Matuska Györgyné
Mayer Andrásné
Mayer Anna
Mayer Gusztáv
Mayer Gyula
Mayer Rezső
Mayer Rudolfin
Mayer Sándor
Márkus István
Márkus Istvánné
Márkus Sándorné
Meusel Kelemen
Mészáros István
Mézes Teréz
Mihályfi János
Mihálszky Amália
Mihálszky Róza
Mike Ignác
Miklós Ferencné
Miklóska Nándor
Mikula Sándor
Minkovics Károly
Mireisz Mátyás
Mitterszky Lajos
Moharos Lajos
Molnár Pál
Moravcsik András
Munka Lajosné
Muzsik Ferenc
Müller Mária
Nádasi Miksa
Nagy Ferenc
Nagy Gusztáv
Nagy László
Nagy Kanász Simon
Nedics János
Németh Erzsébet
Németh Teréz
Novák András

Novák Andrásné
Noviszedlák Jenőné
Nyikos Ida
Ollinger Gyuláné
Opálka Lajos
Páftsek Tivadar
Paulini Alajosné
Pavlik Anna
Paxián Jánosné
Payer József
Pálok István
Pecscics Gyuláné
Pertl Irén
Petz Rezső
Petz Rezsőné
Pigler István
Pintér Emilia
Pippig Ágoston
Piquet Róza
Polgár Lajos
Pollacsek Lajos
Polonyi Anna Jozefin
Polonyi Mária
Poreisz Paula
Preczner Gyula
Prihoda János
Prohászka Tamásné
Puppán Lőrincné
Rákosi Vilmos
Reck Vilmos
Reisz Mátyás
Répás Sándorka
Riboss József
Ricci Károlyné
Richter Mária
Riesz Antal II.
Riesz József
Ritter Teréz
Rohmi Andrásné
Rohrbeck Istvánné
Roth Lajos
Rothammer Gizella
Röszler Gizella
Ruppek Erzsébet
Ruthensdorfer Jánosné
Rozovics Tamás
Sándor Mihály I.
Sarbach János
Sarbach József
Sarbach Józsefné

Scheftsik Ferenc
Scheiring Borbála
Schiffner Lajos
Schildberger Elek
Schinogl Istvánné
Schneider Mária
Schmidt Márton
Schnierer Janka
Schön József
Schraut Paula
Schultz Paula
Schwarcz Stefánia
Schwanicke János
Schweitzer Mariska
Schumy Rezső
Schumy Károlyné
Scultéty Béla
Seprős György
Simoradik Pálné
Siró Ferencné
Sós István
Spevák Mária
Spoutil Vince
Stahovits Mária
Staub Béláné
Steidl Antalné
Steiner Nándor
Steinfeld Jenő
Stifl Anna
Stimákovics Jánosné
Stoffer Franciska
Straszner Ferenc
Strein Józsefné
Strein Mária

Strombach Erzsébet
Stuchlich Teréz
Sturm Richárd
Svecz Béla
Szabó Erzsébet
Szabó Károly
Szabó Rezső
Szabó Sarolta Karolin
Szalánczy Aladár
Szatmáry Kálmán II.
Szász Ferenc
Szehr Ferencné
Szegedi Margit
Szenczi István
Székács Mária
Szijártó Katalin
Szijj Vincéné
Szilveszter Dénes
Szalka Erzsébet
Sztanek Ferenc
Sztarek János
Szuhodovszky Rezső
Szunyog Margit
Tábori József
Tagwerkshoffer Amália
Tagwerkshoffer Istvánné
Talviezer Gizella Éva
Tarnóczy Eszter
Tarnóczy Ilona
Tarnóczy János
Tauer Ferencné özv.
Theisz János
Till Lajosné
Tiszekker Teréz

Tomacsik Lajos
Tóth Antal
Tóth Antalné
Tóth Margit
Tóth Miklós István
Turczer Katica
Türbeck Rezsőné
Udvarhelyi Károly
Ujlaky Irma
Urbán Lajosné
Uszléber Sándor
Vaczula Károlyné
Vagyóczky Mária
Varga Sándor
Verebes Erzsébet
Verebes Julianna
Vojacsek Erzsébet
Wagner Ferenc
Wagner Frigyes
Walter Antalné
Walter Mária
Walter Teréz
Wanka Rezsőné
Wasserab Borbála
Weckermann Teréz
Wendl Karolin
Werfl Margit
Witthalm Gézáné
Witzelsberger Anna
Witzelsberger Borbála
Witzelsberger Magda
Wührl István
Würth Ödön
Zámecsnyik Márton